

Η Θεωρία σε 99 Ερωτήσεις

(Ορισμοί, Θεωρήματα)

ΜΙΓΑΔΙΚΟΙ

1. Πότε δύο μιγαδικοί αριθμοί $a + \beta i$ και $\gamma + \delta i$ με $\alpha, \beta, \gamma, \delta \in \mathbb{R}$ είναι ίσοι και πότε ένας μιγαδικός ισούται με μηδέν;

Απάντηση σελ 87

Δύο μιγαδικοί αριθμοί $a + \beta i$ και $\gamma + \delta i$ με $\alpha, \beta, \gamma, \delta \in \mathbb{R}$ είναι ίσοι, αν και μόνο αν $\alpha = \gamma$ και $\beta = \delta$. Δηλαδή ισχύει:

$$a + \beta i = \gamma + \delta i \Leftrightarrow \alpha = \gamma \text{ και } \beta = \delta.$$

Επομένως, επειδή $0 = 0 + 0i$, έχουμε : $\alpha + \beta i = 0 \Leftrightarrow \alpha = 0$ και $\beta = 0$.

2. Πως ορίζονται οι πράξεις στους μιγαδικούς ;

Απάντηση σελ 88-89

- Για την πρόσθεση των $a + \beta i$ και $\gamma + \delta i$, με $\alpha, \beta, \gamma, \delta \in \mathbb{R}$ έχουμε: $(a + \beta i) + (\gamma + \delta i) = (a + \gamma) + (\beta + \delta)i$.
- Για την αφαίρεση των $a + \beta i$ και $\gamma + \delta i$, με $\alpha, \beta, \gamma, \delta \in \mathbb{R}$ έχουμε: $(a + \beta i) - (\gamma + \delta i) = (a - \gamma) + (\beta - \delta)i$.
- Για τον πολ/σμό δυο μιγαδικών με $\alpha, \beta, \gamma, \delta \in \mathbb{R}$ έχουμε: $(a + \beta i)(\gamma + \delta i) = (a\gamma - \beta\delta) + (a\delta + \beta\gamma)i$
- Για το πηλίκο $\frac{a + \beta i}{\gamma + \delta i}$ με $\alpha, \beta, \gamma, \delta \in \mathbb{R}$ και $\gamma + \delta i \neq 0 + 0i$ έχουμε: $\frac{a + \beta i}{\gamma + \delta i} = \frac{a\gamma + \beta\delta}{\gamma^2 + \delta^2} + \frac{\beta\gamma - a\delta}{\gamma^2 + \delta^2} i$

3. Πως ορίζεται η δύναμη μιγαδικού ;

Απάντηση σελ 90

- Ορίζουμε: $z^1 = z$, $z^2 = z \cdot z, \dots$, και γενικά $z^v = z^{v-1} \cdot z$, για κάθε ακέραιο v , με $v > 1$.
- Αν $z \neq 0$, ορίζουμε $z^0 = 1$, $z^{-v} = \frac{1}{z^v}$ για κάθε θετικό ακέραιο v .
- Ισχύει: $i^0 = 1$, $i^1 = i$, $i^2 = -1$, $i^3 = i^2 i = -i$
- Γενικά: $i^v = i^{4\rho+v} = i^{4\rho} i^v = (i^4)^\rho i^v = 1^\rho i^v = i^v = \begin{cases} 1 & , \text{αν } v = 0 \\ i & , \text{αν } v = 1 \\ -1 & , \text{αν } v = 2 \\ -i & , \text{αν } v = 3 \end{cases}$

4. Να δώσετε τη γεωμετρική ερμηνεία της πρόσθεσης δύο μιγαδικών αριθμών

Απάντηση σελ 88

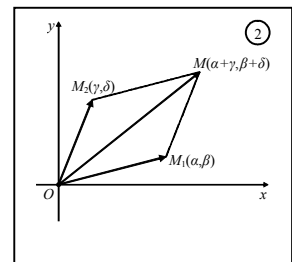
“Η διανυσματική ακτίνα του αθροίσματος των μιγαδικών $a + \beta i$ και $\gamma + \delta i$ με $\alpha, \beta, \gamma, \delta \in \mathbb{R}$ είναι το άθροισμα των διανυσματικών ακτίνων τους”.

Αν $M_1(\alpha, \beta)$ και $M_2(\gamma, \delta)$ είναι οι εικόνες των $a + \beta i$ και $\gamma + \delta i$ με $\alpha, \beta, \gamma, \delta \in \mathbb{R}$ αντιστοίχως στο μιγαδικό επίπεδο, τότε το άθροισμα

$$(a + \beta i) + (\gamma + \delta i) = (a + \gamma) + (\beta + \delta)i$$

παριστάνεται με το σημείο $M(a + \gamma, \beta + \delta)$.

Επομένως, $\vec{OM} = \vec{OM}_1 + \vec{OM}_2$

5. Να δώσετε τη γεωμετρική ερμηνεία της αφαίρεσης δύο μιγαδικών αριθμών

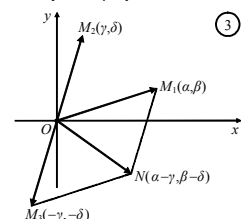
Απάντηση σελ 89

“Η διανυσματική ακτίνα της διαφοράς των μιγαδικών $a + \beta i$ και $\gamma + \delta i$ με $\alpha, \beta, \gamma, \delta \in \mathbb{R}$ είναι η διαφορά των διανυσματικών ακτίνων τους”.

Επίσης, η διαφορά $(a + \beta i) - (\gamma + \delta i) = (a - \gamma) + (\beta - \delta)i$

παριστάνεται με το σημείο $N(a - \gamma, \beta - \delta)$.

Επομένως, $\vec{ON} = \vec{OM}_1 - \vec{OM}_2$

6. Ποιές είναι οι ιδιότητες των συζυγών μιγαδικών ;

Απάντηση σελ 91

Αν $z = \alpha + \beta i$ με $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$ τότε ισχύουν ότι:

1. $z + \bar{z} = 2\alpha = 2 \operatorname{Re}(z)$
2. $z - \bar{z} = 2\beta i = 2 \operatorname{Im}(z)i$
3. $\overline{z_1 + z_2} = \bar{z}_1 + \bar{z}_2$
4. $\overline{z_1 - z_2} = \bar{z}_1 - \bar{z}_2$
5. $\overline{z_1 \cdot z_2} = \bar{z}_1 \cdot \bar{z}_2$
6. $\overline{\begin{pmatrix} z_1 \\ z_2 \end{pmatrix}} = \begin{pmatrix} \bar{z}_1 \\ \bar{z}_2 \end{pmatrix}$
7. $\overline{(z^v)} = (\bar{z})^v$

7. Ποιές είναι οι ρίζες ενός τριωνύμου αν $\Delta < 0$; Ποιές σχέσεις τις συνδέουν ;

Απάντηση σελ 92-93

Το τριώνυμο $f(z) = az^2 + bz + \gamma$ με $\alpha, \beta, \gamma \in \mathbb{R}$, $\alpha \neq 0$ με $\Delta < 0$ έχει λύσεις λύσεις τις : $z_{1,2} = \frac{-\beta \pm i\sqrt{-\Delta}}{2\alpha}$ και ισχύει : $z_1 + z_2 = \frac{-\beta}{\alpha}$ και $z_1 z_2 = \frac{\gamma}{\alpha}$.

8. Πως ορίζεται το μέτρο μιγαδικού ;

Απάντηση σελ 97

Έστω $M(x,y)$ η εικόνα του μιγαδικού $z = x + y \cdot i$ με $x, y \in \mathbb{R}$ στο μιγαδικό επίπεδο. Ορίζουμε ως **μέτρο** του z την απόσταση του M από την αρχή O , δηλαδή $|z| = |\overline{OM}| = \sqrt{x^2 + y^2}$

9. Ποιες είναι οι ιδιότητες του μέτρου ;

Απάντηση σελ 97-98

1. $|z| = |\bar{z}| = |-z|$
2. $|z|^2 = z \cdot \bar{z}$
3. $|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|$
4. $\left| \frac{z_1}{z_2} \right| = \frac{|z_1|}{|z_2|}$
5. $|z^v| = |z|^v$
6. $|z_1 \cdot z_2 \cdot \dots \cdot z_v| = |z_1| \cdot |z_2| \cdot \dots \cdot |z_v|$
7. $||z_1| - |z_2|| \leq |z_1 + z_2| \leq |z_1| + |z_2|$ (τριγωνική ανισότητα)
7. $(M_1 M_2) = |z_1 - z_2|$, δηλαδή : το μέτρο της διαφοράς δύο μιγαδικών είναι ίσο με την απόσταση των εικόνων τους,

10. Τι παριστάνουν γεωμετρικά οι εξισώσεις : $|z - z_0| = \rho > 0$ και $|z - z_1| = |z - z_2|$; $|z - z_1| = |z - z_2|$;

Απάντηση σελ 99

Η εξίσωση $|z - z_0| = \rho$, $\rho > 0$ παριστάνει τον **κύκλο** με κέντρο το σημείο $K(z_0)$ και ακτίνα ρ , ενώ η εξίσωση $|z - z_1| = |z - z_2|$, τη **μεσοκάθετο** του ευθύγραμμου τμήματος με άκρα τα $A(z_1)$ και $B(z_2)$.

ΣΥΝΑΡΤΗΣΕΙΣ

11. Τι ονομάζουμε πραγματική συνάρτηση ;

Απάντηση σελ 133

Έστω A ένα υποσύνολο του $\mathbb{R}$. Ονομάζουμε **πραγματική συνάρτηση** με **πεδίο ορισμού το A** μια διαδικασία f , με την οποία κάθε στοιχείο $x \in A$ αντιστοιχίζεται σε ένα μόνο πραγματικό αριθμό y . Το y ονομάζεται **τιμή της f στο x** και συμβολίζεται με $f(x)$.

12. Τι ονομάζουμε σύνολο τιμών μιας συνάρτησης f που είναι ορισμένη σε ένα σύνολο A ;

Απάντηση σελ 133

Το σύνολο που έχει για στοιχεία του τις τιμές της f σε όλα τα $x \in A$, λέγεται **σύνολο τιμών** της f και συμβολίζεται με $f(A)$. Είναι δηλαδή: $f(A) = \{ y | y = f(x) \text{ για κάποιο } x \in A \}$.

13. Τι ονομάζουμε γραφική παράσταση συνάρτησης ;

Απάντηση σελ 134

Έστω f συνάρτηση με πεδίο ορισμού A και Oxy ένα σύστημα συντεταγμένων στο επίπεδο. Το σύνολο των σημείων $M(x, y)$ για τα οποία ισχύει $y = f(x)$, δηλαδή το σύνολο των σημείων $M(x, f(x))$, $x \in A$, λέγεται **γραφική παράσταση** της f και συμβολίζεται με C_f .

14. Πότε δυο συναρτήσεις λέγονται ίσες

Απάντηση σελ 141

Δύο συναρτήσεις f και g λέγονται **ίσες** όταν:

- έχουν το ίδιο πεδίο ορισμού A και
- για κάθε $x \in A$ ισχύει $f(x) = g(x)$.

15. Πως ορίζονται οι πράξεις μεταξύ συναρτήσεων ;

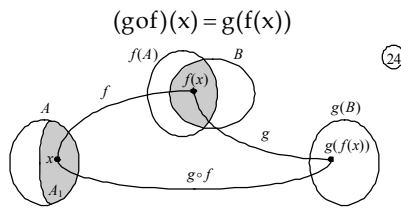
Απάντηση σελ 142

Ορίζουμε ως άθροισμα, διαφορά, γινόμενο και πηλίκο, αντίστοιχα, δύο συναρτήσεων f, g τις συναρτήσεις με τύπους : $(f + g)(x) = f(x) + g(x)$, $(f - g)(x) = f(x) - g(x)$, $(fg)(x) = f(x)g(x)$, $\left(\frac{f}{g}\right)(x) = \frac{f(x)}{g(x)}$. Το πεδίο ορισμού των $f + g$, $f - g$ και fg είναι η τομή $A \cap B$ των πεδίων ορισμού A και B των συναρτήσεων f και g αντιστοίχως, ενώ το πεδίο ορισμού της $\frac{f}{g}$ είναι το σύνολο $\{x | x \in A \text{ και } x \in B, \text{ με } g(x) \neq 0\}$.

16. Τι ονομάζουμε σύνθεση των συναρτήσεων f και g ;

Απάντηση σελ 143

Αν f, g είναι δύο συναρτήσεις με πεδίο ορισμού A, B αντιστοίχως, τότε ονομάζουμε **σύνθεση της f με την g** , και τη συμβολίζουμε με $g \circ f$, τη συνάρτηση με τύπο

Το πεδίο ορισμού της $g \circ f$ αποτελείται από όλα τα στοιχεία x του πεδίου ορισμού της f για τα οποία το $f(x)$ ανήκει στο πεδίο ορισμού της g . Δηλαδή είναι το σύνολο

$$A_1 = \{x \in A | f(x) \in B\}.$$

Είναι φανερό ότι η $g \circ f$ ορίζεται αν $A_1 \neq \emptyset$, δηλαδή αν $f(A) \cap B \neq \emptyset$.

17. Πότε μια συνάρτηση λέγεται γνησίως αύξουσα και πότε γνησίως φθίνουσα σ' ένα διάστημα Δ ;

Απάντηση σελ 149

Μια συνάρτηση f λέγεται :

- **γνησίως αύξουσα** σ' ένα διάστημα Δ του πεδίου ορισμού της, όταν για οποιαδήποτε $x_1, x_2 \in \Delta$ με $x_1 < x_2$ ισχύει: $f(x_1) < f(x_2)$
- **γνησίως φθίνουσα** σ' ένα διάστημα Δ του πεδίου ορισμού της, όταν για οποιαδήποτε $x_1, x_2 \in \Delta$ με $x_1 < x_2$ ισχύει: $f(x_1) > f(x_2)$

18. Πότε μια συνάρτηση παρουσιάζει μέγιστο και πότε ελάχιστο ;

Απάντηση σελ 150

Μια συνάρτηση f με πεδίο ορισμού A θα λέμε ότι:

- Παρουσιάζει στο $x_0 \in A$ (ολικό) **μέγιστο**, το $f(x_0)$, όταν $f(x) \leq f(x_0)$ για κάθε $x \in A$.
- Παρουσιάζει στο $x_0 \in A$ (ολικό) **ελάχιστο**, το $f(x_0)$, όταν $f(x) \geq f(x_0)$ για κάθε $x \in A$.

19. Πότε μια συνάρτηση λέγεται 1-1 ;

Απάντηση σελ 151

- Μια συνάρτηση $f : A \rightarrow R$ λέγεται **συνάρτηση 1-1**, όταν για οποιαδήποτε $x_1, x_2 \in A$ ισχύει η συνεπαγωγή: αν $x_1 \neq x_2$, τότε $f(x_1) \neq f(x_2)$.

20. Τι ονομάζουμε αντίστροφη συνάρτηση;

Απάντηση σελ 153-154

Έστω μια 1-1 συνάρτηση $f : A \rightarrow R$. Τότε για κάθε στοιχείο y του συνόλου τιμών, $f(A)$, της f υπάρχει μοναδικό στοιχείο x του πεδίου ορισμού της A για το οποίο ισχύει $f(x) = y$. Επομένως ορίζεται μια συνάρτηση $g : f(A) \rightarrow R$ με την οποία κάθε $y \in f(A)$ αντιστοιχίζεται στο μοναδικό $x \in A$ για το οποίο ισχύει $f(x) = y$. Η g λέγεται **αντίστροφη συνάρτηση** της f και συμβολίζεται με f^{-1} . Επομένως έχουμε $f(x) = y \Leftrightarrow f^{-1}(y) = x$. Οι γραφικές παραστάσεις των f και f^{-1} είναι συμμετρικές ως προς την ευθεία $y = x$

ΟΡΙΑ

21. Ποιες ανισότητες ισχύουν στα όρια ; (όριο και διάταξη)

Απάντηση σελ 165-166

- Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) > 0$, τότε $f(x) > 0$ κοντά στο x_0 ενώ αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) < 0$, τότε $f(x) < 0$, κοντά στο x_0
- Αν οι συναρτήσεις f, g έχουν όριο στο x_0 και ισχύει $f(x) \leq g(x)$ κοντά στο x_0 , τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) \leq \lim_{x \rightarrow x_0} g(x)$

22. Ποιες είναι οι ιδιότητες των ορίων αν το x τείνει στο x_0 ;

Απάντηση σελ 166

Αν υπάρχουν τα όρια των συναρτήσεων f και g στο x_0 , τότε:

- $\lim_{x \rightarrow x_0} (f(x) + g(x)) = \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) + \lim_{x \rightarrow x_0} g(x)$
- $\lim_{x \rightarrow x_0} (kf(x)) = k \lim_{x \rightarrow x_0} f(x)$, για κάθε $k \in \mathbb{R}$
- $\lim_{x \rightarrow x_0} (f(x) \cdot g(x)) = \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) \cdot \lim_{x \rightarrow x_0} g(x)$
- $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{\lim_{x \rightarrow x_0} f(x)}{\lim_{x \rightarrow x_0} g(x)}$, εφόσον $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) \neq 0$
- $\lim_{x \rightarrow x_0} |f(x)| = \left| \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) \right|$
- $\lim_{x \rightarrow x_0} \sqrt[k]{f(x)} = \sqrt[k]{\lim_{x \rightarrow x_0} f(x)}$, $f(x) \geq 0$ κοντά στο x_0
- $\lim_{x \rightarrow x_0} [f(x)]^v = \left[\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) \right]^v$, $v \in \mathbb{N}^*$

23. Να διατυπώσετε το κριτήριο παρεμβολής .

Απάντηση σελ 169

Έστω οι συναρτήσεις f, g, h .

Αν $h(x) \leq f(x) \leq g(x)$ κοντά στο x_0 και $\lim_{x \rightarrow x_0} h(x) = \lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = \ell$, τότε $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = \ell$.

24. Ποια είναι τα βασικά τριγωνομετρικά όρια ;

Απάντηση σελ 170

α) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta\mu x}{x} = 1$ β) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sigma\upsilon\nu x - 1}{x} = 0$ ενώ ισχύει $|\eta\mu x| \leq |x|$ με την ισότητα να ισχύει μόνο στο μηδέν

25. Πως υπολογίζουμε το όριο σύνθετης συνάρτησης ;

Απάντηση σελ 173

Για να υπολογίσουμε το $\lim_{x \rightarrow x_0} f(g(x))$, της σύνθετης συνάρτησης $f \circ g$ στο σημείο x_0 εργαζόμαστε ως εξής

Θέτουμε $u = g(x)$ και υπολογίζουμε το $u_0 = \lim_{x \rightarrow x_0} g(x)$ και το $\ell = \lim_{u \rightarrow u_0} f(u)$ (αν υπάρχουν). Αποδεικνύεται ότι, αν $g(x) \neq u_0$ κοντά στο x_0 , τότε το ζητούμενο όριο είναι ίσο με ℓ , δηλαδή ισχύει: $\lim_{x \rightarrow x_0} f(g(x)) = \lim_{u \rightarrow u_0} f(u)$.

26. Ποια είναι τα όρια των εκθετικών και λογαριθμικών συναρτήσεων

Απάντηση σελ 185

- Αν $a > 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow -\infty} a^x = 0$, $\lim_{x \rightarrow +\infty} a^x = +\infty$, $\lim_{x \rightarrow 0} \log_a x = -\infty$, $\lim_{x \rightarrow +\infty} \log_a x = +\infty$
- Αν $0 < a < 1$ τότε $\lim_{x \rightarrow -\infty} a^x = +\infty$, $\lim_{x \rightarrow +\infty} a^x = 0$, $\lim_{x \rightarrow 0} \log_a x = +\infty$, $\lim_{x \rightarrow +\infty} \log_a x = -\infty$

27. Ποιος είναι ο ορισμός της ακολουθίας;

Απάντηση σελ 186

Ακολουθία ονομάζεται κάθε πραγματική συνάρτηση $\alpha: \mathbb{N}^+ \rightarrow \mathbb{R}$.

28. Πότε θα λέμε ότι μια ακολουθία έχει όριο το $\ell \in \mathbb{R}$

Απάντηση σελ 186

Θα λέμε ότι η ακολουθία (α_n) έχει όριο το $\ell \in \mathbb{R}$ και θα γράφουμε $\lim_{n \rightarrow \infty} \alpha_n = \ell$, όταν για κάθε $\varepsilon > 0$, υπάρχει $n_0 \in \mathbb{N}^+$ τέτοιο, ώστε για κάθε $n > n_0$ να ισχύει $|\alpha_n - \ell| < \varepsilon$

29. Πότε μια συνάρτηση f λέγεται συνεχής στο x_0 του πεδίου ορισμού της;

Απάντηση σελ 188

Έστω μια συνάρτηση f και x_0 ένα σημείο x_0 του πεδίου ορισμού της. Θα λέμε ότι η f είναι συνεχής στο x_0 , όταν: $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = f(x_0)$

30. Πότε μια συνάρτηση f λέγεται συνεχής στο πεδίο ορισμού της ;

Απάντηση σελ 189

Όταν η f είναι συνεχής σε όλα τα σημεία του πεδίου ορισμού της

31. Πότε μια συνάρτηση f λέγεται συνεχής σε ένα ανοικτό διάστημα (α, β) ;

Απάντηση σελ 191

Μια συνάρτηση f θα λέμε ότι είναι **συνεχής σε ένα ανοικτό διάστημα (α, β)** , όταν είναι συνεχής σε κάθε σημείο του (α, β) .

32. Πότε μια συνάρτηση f λέγεται συνεχής σε ένα κλειστό διάστημα $[\alpha, \beta]$;

Απάντηση σελ 191

Μια συνάρτηση f θα λέμε ότι είναι **συνεχής σε ένα κλειστό διάστημα $[\alpha, \beta]$** , όταν είναι συνεχής σε κάθε σημείο του (α, β) και επιπλέον: $\lim_{x \rightarrow \alpha^+} f(x) = f(\alpha)$ και $\lim_{x \rightarrow \beta^-} f(x) = f(\beta)$

33. Τι γνωρίζετε για τις πράξεις μεταξύ συνεχών συναρτήσεων;

Απάντηση σελ 190

- Αν οι συναρτήσεις f και g είναι συνεχείς στο x_0 , τότε είναι συνεχείς στο x_0 και οι συναρτήσεις: $f + g$, $c \cdot f$, όπου $c \in \mathbb{R}$, $f \cdot g$, $\frac{f}{g}$, $|f|$ και $\sqrt{f}$, με την προϋπόθεση ότι ορίζονται σε διάστημα που περιέχει το x_0
- Αν η συνάρτηση f είναι συνεχής στο x_0 και η συνάρτηση g είναι συνεχής στο $f(x_0)$, τότε η σύνθεσή τους $g \circ f$ είναι συνεχής στο x_0 .

34. Να διατυπώσετε το θεώρημα Bolzano

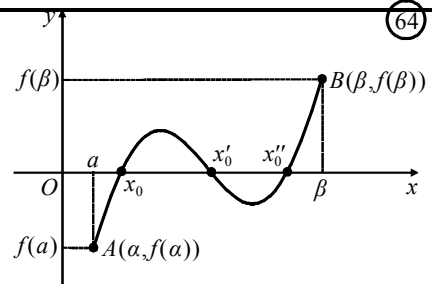
Απάντηση σελ 194

Έστω μια συνάρτηση f , ορισμένη σε ένα κλειστό διάστημα $[\alpha, \beta]$. Αν η f είναι συνεχής στο $[\alpha, \beta]$ και, επιπλέον, ισχύει $f(\alpha) \cdot f(\beta) < 0$, τότε υπάρχει ένα, τουλάχιστον, $x_0 \in (\alpha, \beta)$ τέτοιο, ώστε $f(x_0) = 0$.

35. Να δώσετε τη γεωμετρική ερμηνεία του θεωρήματος Bolzano

Απάντηση σελ 194

Στο διπλανό σχήμα έχουμε τη γραφική παράσταση μιας συνεχούς συνάρτησης f στο $[\alpha, \beta]$. Επειδή τα σημεία $A(\alpha, f(\alpha))$ και $B(\beta, f(\beta))$ βρίσκονται εκατέρωθεν του άξονα x , η γραφική παράσταση της f τέμνει τον άξονα σε ένα τουλάχιστον σημείο.

36. Πως σχετίζεται η συνέχεια με τα διαστήματα ;

Απάντηση σελ 194

Η εικόνα $f(\Delta)$ ενός διαστήματος Δ μέσω μιας **συνεχούς και μη σταθερής** συνάρτησης f είναι διάστημα.

37. Να διατυπώσετε το Θεώρημα Μέγιστης - Ελάχιστης τιμής

Απάντηση σελ 195

Αν f είναι συνεχής συνάρτηση στο $[\alpha, \beta]$, τότε η f παίρνει στο $[\alpha, \beta]$ μια μέγιστη τιμή M και μια ελάχιστη τιμή m . Δηλαδή, υπάρχουν $x_1, x_2 \in [\alpha, \beta]$ τέτοια, ώστε, αν $m = f(x_1)$ και $M = f(x_2)$, να ισχύει $m \leq f(x) \leq M$, για κάθε $x \in [\alpha, \beta]$.

38. Ποιο είναι το σύνολο τιμών μιας συνεχούς συνάρτησης ορισμένης σε διάστημα ;

Απάντηση σελ 196

- Αν μια συνάρτηση f είναι **γνησίως αύξουσα** και **συνεχής** σε ένα ανοικτό διάστημα (α, β) , τότε το σύνολο τιμών της στο διάστημα αυτό είναι το διάστημα (A, B) , όπου $A = \lim_{x \rightarrow \alpha^+} f(x)$ και $B = \lim_{x \rightarrow \beta^-} f(x)$.
- Αν, όμως, η f είναι **γνησίως φθίνουσα** και **συνεχής** στο (α, β) , τότε το σύνολο τιμών της στο διάστημα αυτό είναι το διάστημα (B, A)
- Ανάλογα συμπεράσματα έχουμε και όταν μια συνάρτηση f είναι συνεχής και γνησίως μονότονη σε διαστήματα της μορφής $[\alpha, \beta]$, $[\alpha, \beta)$ και $(\alpha, \beta]$.

ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ

39. Πως ορίζεται η εφαπτομένη στο σημείο $A(x_0, f(x_0))$ της C_f ;

Απάντηση σελ 212

Έστω f μια συνάρτηση και $A(x_0, f(x_0))$ ένα σημείο της C_f . Αν υπάρχει το $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$ και είναι ένας πραγματικός αριθμός λ , τότε ορίζουμε ως εφαπτομένη της C_f στο σημείο της A , την ευθεία ε που διέρχεται από το A και έχει συντελεστή διεύθυνσης λ .

Επομένως, η εξίσωση της εφαπτομένης στο σημείο $A(x_0, f(x_0))$ είναι $y - f(x_0) = f'(x_0)(x - x_0)$.

40. Πότε μια συνάρτηση λέγεται παραγωγίσιμη στο x_0 και τι ονομάζουμε παράγωγο της f στο x_0 ;

Απάντηση σελ 213

Μια συνάρτηση f λέμε ότι είναι **παραγωγίσιμη σ' ένα σημείο x_0** του πεδίου ορισμού της, αν υπάρχει το

$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$ και είναι πραγματικός αριθμός.

Το όριο αυτό ονομάζεται **παράγωγος της f στο x_0** και συμβολίζεται με $f'(x_0)$. Δηλαδή: $f'(x_0) = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$.

41. Ποια είναι η γεωμετρική ερμηνεία του παράγωγου αριθμού σε ένα σημείο $(x_0, f(x_0))$ της γραφικής παράστασης μια συνάρτησης

Απάντηση σελ 214

Ο συντελεστής διεύθυνσης της εφαπτομένης της γραφικής παράστασης μιας παραγωγίσιμης συνάρτησης f στο σημείο $(x_0, f(x_0))$ είναι η **παράγωγος της συνάρτησης f στο σημείο x_0** .

42. Τι ονομάζουμε κλίση της γραφικής παράστασης μιας παραγωγίσιμης συνάρτησης σε ένα σημείο της $A(x_0, f(x_0))$

Απάντηση σελ 214

Την κλίση της εφαπτομένης στο $A(x_0, f(x_0))$ μιας παραγωγίσιμης συνάρτησης θα τη λέμε κλίση της γραφικής παράστασης της f στο A ή κλίση της f στο A .

43. Πότε μια συνάρτηση f λέγεται παραγωγίσιμη στο πεδίο ορισμού της ;

Απάντηση σελ 222

• Έστω f μια συνάρτηση με πεδίο ορισμού ένα σύνολο A . Θα λέμε ότι:

Η f είναι παραγωγίσιμη στο A ή, απλά, **παραγωγίσιμη**, όταν είναι παραγωγίσιμη σε κάθε σημείο $x_0 \in A$.

44. Πότε μια συνάρτηση f λέγεται παραγωγίσιμη σε ένα ανοικτό διάστημα (α, β) του πεδίου ορισμού της ;

Απάντηση σελ 222

Η f είναι **παραγωγίσιμη σε ένα ανοικτό διάστημα (α, β)** του πεδίου ορισμού της, όταν είναι παραγωγίσιμη σε κάθε σημείο $x_0 \in (\alpha, \beta)$.

45. Πότε μια συνάρτηση f λέγεται παραγωγίσιμη σε ένα κλειστό διάστημα $[\alpha, \beta]$;

Απάντηση σελ 222

— Η f είναι **παραγωγίσιμη σε ένα κλειστό διάστημα $[\alpha, \beta]$** του πεδίου ορισμού της, όταν είναι παραγωγίσιμη

στο (α, β) και επιπλέον ισχύει $\lim_{x \rightarrow \alpha^+} \frac{f(x) - f(\alpha)}{x - \alpha} \in \mathbb{R}$ και $\lim_{x \rightarrow \beta^-} \frac{f(x) - f(\beta)}{x - \beta} \in \mathbb{R}$.

46. Τι είναι η παράγωγος συνάρτησης ;

Απάντηση σελ 222

Έστω f μια συνάρτηση με πεδίο ορισμού A και A_1 το σύνολο των σημείων του A στα οποία αυτή είναι παραγωγίσιμη. Αντιστοιχίζοντας κάθε $x \in A_1$ στο $f'(x)$, ορίζουμε τη συνάρτηση

$f' : A_1 \rightarrow \mathbb{R}$, ώστε: $x \rightarrow f'(x)$ η οποία ονομάζεται **παράγωγος της f** .

47. Αν δύο μεταβλητά μεγέθη x, y συνδέονται με τη σχέση $y=f(x)$, τι ονομάζουμε ρυθμό μεταβολής του y ως προς το x στο σημείο x_0 ;

Απάντηση σελ 241

Αν δύο μεταβλητά μεγέθη x, y συνδέονται με τη σχέση $y = f(x)$, όταν f είναι μια συνάρτηση παραγωγίσιμη στο x_0 , τότε ονομάζουμε **ρυθμό μεταβολής του y ως προς το x στο σημείο x_0** την παράγωγο $f'(x_0)$

48. Πως παραγωγίζεται μια σύνθετη συνάρτηση ;

Απάντηση σελ 234

Αν η συνάρτηση g είναι παραγωγίσιμη στο x_0 και η f είναι παραγωγίσιμη στο $g(x_0)$, τότε η συνάρτηση $f \circ g$ είναι παραγωγίσιμη στο x_0 και ισχύει $(f \circ g)'(x_0) = f'(g(x_0)) \cdot g'(x_0)$

49. Να διατυπώσετε το Θεώρημα Rolle

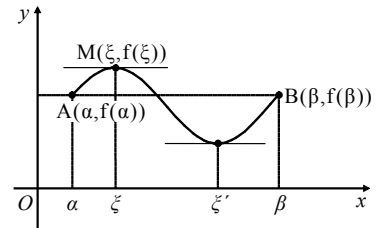
Απάντηση σελ 246

Αν μια συνάρτηση f είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα $[a, \beta]$, παραγωγίσιμη στο ανοικτό (a, β) και $f(a) = f(\beta)$ τότε υπάρχει ένα, τουλάχιστον, $\xi \in (a, \beta)$ τέτοιο, ώστε: $f'(\xi) = 0$

50. Να ερμηνεύσετε γεωμετρικά το Θεώρημα Rolle

Απάντηση σελ 246

Το Θ. Rolle γεωμετρικά, σημαίνει ότι υπάρχει ένα, τουλάχιστον, $\xi \in (a, \beta)$ τέτοιο, ώστε η εφαπτομένη της C_f στο $M(\xi, f(\xi))$ να είναι παράλληλη στον άξονα των x .

51. Να διατυπώσετε το Θεώρημα Μέσης Τιμής Διαφορικού Λογισμού (Θ.Μ.Τ.)

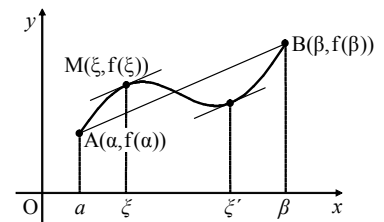
Απάντηση σελ 246

Αν μια συνάρτηση f είναι: συνεχής στο κλειστό διάστημα $[a, \beta]$ και παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα (a, β) τότε υπάρχει ένα, τουλάχιστον, $\xi \in (a, \beta)$ τέτοιο, ώστε: $f'(\xi) = \frac{f(\beta) - f(a)}{\beta - a}$

52. Να ερμηνεύσετε γεωμετρικά το Θεώρημα Μέσης Τιμής

Απάντηση σελ 247

Γεωμετρικά, το ΘΜΤ σημαίνει ότι υπάρχει ένα, τουλάχιστον, $\xi \in (a, \beta)$ τέτοιο, ώστε η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης της f στο σημείο $M(\xi, f(\xi))$ να είναι παράλληλη της ευθείας AB .

53. Τι ονομάζουμε τοπικό μέγιστο και τι τοπικό ελάχιστο της f ;

Απάντηση σελ 258-259

- Μια συνάρτηση f , με πεδίο ορισμού A , θα λέμε ότι παρουσιάζει στο $x_0 \in A$ τοπικό μέγιστο, όταν υπάρχει $\delta > 0$, τέτοιο ώστε: $f(x) \leq f(x_0)$ για κάθε $x \in A \cap (x_0 - \delta, x_0 + \delta)$.

Το x_0 λέγεται θέση ή σημείο τοπικού μεγίστου, ενώ το $f(x_0)$ τοπικό μέγιστο της f .

- Μία συνάρτηση f , με πεδίο ορισμού A , θα λέμε ότι παρουσιάζει στο $x_0 \in A$ τοπικό ελάχιστο, όταν υπάρχει $\delta > 0$, τέτοιο ώστε: $f(x) \geq f(x_0)$, για κάθε $x \in A \cap (x_0 - \delta, x_0 + \delta)$.

Το x_0 λέγεται θέση ή σημείο τοπικού ελαχίστου, ενώ το $f(x_0)$ τοπικό ελάχιστο της f .

54. Να διατυπώσετε το Θεώρημα Fermat

Απάντηση σελ 260

Έστω μια συνάρτηση f ορισμένη σ' ένα διάστημα Δ και x_0 ένα εσωτερικό σημείο του Δ . Αν η f παρουσιάζει τοπικό ακρότατο στο x_0 και είναι παραγωγίσιμη στο σημείο αυτό, τότε: $f'(x_0) = 0$

55. Ποιες είναι οι πιθανές θέσεις των τοπικών ακροτάτων μιας συνάρτησης f ορισμένης σε ένα διάστημα Δ ;

Απάντηση σελ 261

Τα εσωτερικά σημεία του Δ στα οποία η παράγωγος της f μηδενίζεται.

Τα εσωτερικά σημεία του Δ στα οποία η f δεν παραγωγίζεται.

Τα άκρα του Δ (αν ανήκουν στο πεδίο ορισμού της).

56. Ποιες είναι τα κρίσιμα σημεία μιας συνάρτησης f ορισμένης σε ένα διάστημα Δ ;

Απάντηση σελ 261

Τα εσωτερικά σημεία του Δ στα οποία η f δεν παραγωγίζεται ή η παράγωγός της είναι ίση με το μηδέν, λέγονται κρίσιμα σημεία της f στο διάστημα Δ .

57. Πότε μια συνάρτηση ονομάζεται κυρτή ή κοίλη ;

Απάντηση σελ 273

Έστω μία συνάρτηση f συνεχής σ' ένα διάστημα Δ και παραγωγίσιμη στο εσωτερικό του Δ . Θα λέμε ότι:

- Η συνάρτηση f στρέφει τα **κοίλα προς τα άνω** ή είναι **κυρτή** στο Δ , αν η f' είναι γνησίως αύξουσα στο εσωτερικό του Δ .
- Η συνάρτηση f στρέφει τα **κοίλα προς τα κάτω** ή είναι **κοίλη** στο Δ , αν η f' είναι γνησίως φθίνουσα στο εσωτερικό του Δ .

58. Τι ονομάζουμε σημείο καμπής της γραφικής παράστασης μιας συνάρτησης ;

Απάντηση σελ 275

Έστω μια συνάρτηση f παραγωγίσιμη σ' ένα διάστημα (α, β) , με εξαίρεση ίσως ένα σημείο του x_0 . Αν η f είναι κυρτή στο (α, x_0) και κοίλη στο (x_0, β) , ή αντιστρόφως, και η C_f έχει εφαπτομένη στο σημείο $A(x_0, f(x_0))$, τότε το σημείο $A(x_0, f(x_0))$ ονομάζεται **σημείο καμπής** της γραφικής παράστασης της f .

59. Πότε η ευθεία $x = x_0$ λέγεται κατακόρυφη ασύμπτωτη της γραφικής παράστασης της f

Απάντηση σελ 279

Αν ένα τουλάχιστον από τα όρια $\lim_{x \rightarrow x_0^-} f(x)$, $\lim_{x \rightarrow x_0^+} f(x)$ είναι $+\infty$ ή $-\infty$, τότε η ευθεία $x = x_0$ λέγεται **κατακόρυφη ασύμπτωτη** της γραφικής παράστασης της f .

60. Πότε η ευθεία $y = \ell$ λέγεται οριζόντια ασύμπτωτη της γραφικής παράστασης της f στο $+\infty$ (αντίστοιχα στο $-\infty$)

Απάντηση σελ 280

Αν $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \ell$ (αντιστοίχως $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = \ell$), τότε η ευθεία $y = \ell$ λέγεται **οριζόντια ασύμπτωτη** της γραφικής παράστασης της f στο $+\infty$ (αντιστοίχως στο $-\infty$).

61. Πότε η ευθεία $y = \lambda x + \beta$ λέγεται ασύμπτωτη της γραφικής παράστασης της f στο $+\infty$ (αντίστοιχα στο $-\infty$)

Απάντηση σελ 280

Η ευθεία $y = \lambda x + \beta$ λέγεται **ασύμπτωτη** της γραφικής παράστασης της f στο $+\infty$, αν $\lim_{x \rightarrow +\infty} [f(x) - (\lambda x + \beta)] = 0$ και στο $-\infty$ αν $\lim_{x \rightarrow -\infty} [f(x) - (\lambda x + \beta)] = 0$.

62. Να διατυπώσετε τους κανόνες de l'Hospital

Απάντηση σελ 282-283

- Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = 0$, $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = 0$, $x_0 \in \mathbb{R} \cup \{-\infty, +\infty\}$ και υπάρχει το $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f'(x)}{g'(x)}$ (πεπερασμένο ή άπειρο), τότε:

$$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f'(x)}{g'(x)}.$$

- Αν $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = +\infty$, $\lim_{x \rightarrow x_0} g(x) = +\infty$, $x_0 \in \mathbb{R} \cup \{-\infty, +\infty\}$ και υπάρχει το $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f'(x)}{g'(x)}$ (πεπερασμένο ή άπειρο), τότε:

$$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f'(x)}{g'(x)}.$$

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΑΤΑ

63. Έστω f μια ορισμένη συνάρτηση σε ένα διάστημα Δ . τι ονομάζεται αρχική συνάρτηση ή παράγουσα της f στο Δ .

Απάντηση σελ 303

Έστω f μια συνάρτηση ορισμένη σε ένα διάστημα Δ . Αρχική συνάρτηση ή παράγουσα της f στο Δ ⁽¹⁾ ονομάζεται κάθε συνάρτηση F που είναι παραγωγίσιμη στο Δ και ισχύει $F'(x) = f(x)$, για κάθε $x \in \Delta$.

64. Τι ονομάζουμε ορισμένο ολοκλήρωμα της f στο $[a, \beta]$;

Απάντηση σελ 330

Αν η f είναι συνεχής στο $[a, \beta]$ τότε ορίζουμε : $\int_a^\beta f(x)dx = \lim_{v \rightarrow \infty} \left(\sum_{k=1}^v f(\xi_k) \Delta x \right)$.

Επίσης ορίζουμε : $\int_\beta^a f(x)dx = -\int_a^\beta f(x)dx$ και $\int_a^a f(x)dx = 0$

65. Ποιες είναι οι ιδιότητες του ορισμένου ολοκληρώματος ;

Απάντηση σελ 332

Έστω f, g συνεχείς συναρτήσεις στο $[a, \beta]$ και $\lambda, \mu \in \mathbb{R}$. Τότε ισχύουν 1) $\int_a^\beta \lambda f(x)dx = \lambda \int_a^\beta f(x)dx$

2) $\int_a^\beta [f(x) + g(x)]dx = \int_a^\beta f(x)dx + \int_a^\beta g(x)dx$ 3) $\int_a^\beta [\lambda f(x) + \mu g(x)]dx = \lambda \int_a^\beta f(x)dx + \mu \int_a^\beta g(x)dx$

4) Αν η f είναι συνεχής σε διάστημα Δ και $\alpha, \beta, \gamma \in \Delta$, τότε ισχύει : $\int_a^\beta f(x)dx = \int_a^\gamma f(x)dx + \int_\gamma^\beta f(x)dx$

5) Έστω f μια συνεχής συνάρτηση σε ένα διάστημα $[a, \beta]$. Αν $f(x) \geq 0$ για κάθε $x \in [a, \beta]$ και η συνάρτηση f δεν είναι παντού μηδέν στο διάστημα αυτό, τότε $\int_a^\beta f(x)dx > 0$. (ΠΡΟΣΟΧΗ!!! $a < \beta$)

66. Ποιος είναι ο τύπος της Ολοκλήρωσης κατά παράγοντες στα ορισμένα ολοκληρώματα;

Απάντηση : σελ 336

$\int_a^\beta f(x)g'(x)dx = [f(x)g(x)]_a^\beta - \int_a^\beta f'(x)g(x)dx$ όπου f', g' είναι συνεχείς συναρτήσεις

67. Ποιος είναι ο τύπος της Ολοκλήρωσης με αντικατάσταση στα ορισμένα ολοκληρώματα;

Απάντηση: σελ 337

Ισχύει : $\int_a^\beta f(g(x))g'(x)dx = \int_{u_1}^{u_2} f(u)du$, όπου f, g' είναι συνεχείς συναρτήσεις, $u = g(x)$, $du = g'(x)dx$ και $u_1 = g(a)$, $u_2 = g(\beta)$.

Θεωρήματα με αποδείξεις

68. Αν $z_1 = \alpha + \beta i$ και $z_2 = \gamma + \delta i$ με $\alpha, \beta, \gamma, \delta \in \mathbb{R}$ είναι δυο μιγαδικοί αριθμοί, τότε: $\overline{z_1 + z_2} = \overline{z_1} + \overline{z_2}$

Απόδειξη σελ 91

$$z_1 + z_2 = (\alpha + \beta i) + (\gamma + \delta i) = (\alpha + \gamma) + (\beta + \delta)i = (\alpha + \gamma) - (\beta + \delta)i = (\alpha - \beta i) + (\gamma - \delta i) = \overline{z_1} + \overline{z_2}.$$

69. Να αποδείξετε ότι $\frac{\alpha + \beta i}{\gamma + \delta i} = \frac{\alpha\gamma + \beta\delta}{\gamma^2 + \delta^2} + \frac{\beta\gamma - \alpha\delta}{\gamma^2 + \delta^2}i$, όπου $\gamma + \delta i \neq 0$,

Απόδειξη σελ 89

Πολλαπλασιάζουμε τους όρους του κλάσματος με το συζυγή του παρονομαστή και έχουμε:

$$\frac{\alpha + \beta i}{\gamma + \delta i} = \frac{(\alpha + \beta i)(\gamma - \delta i)}{(\gamma + \delta i)(\gamma - \delta i)} = \frac{(\alpha\gamma + \beta\delta) + (\beta\gamma - \alpha\delta)i}{\gamma^2 + \delta^2} = \frac{\alpha\gamma + \beta\delta}{\gamma^2 + \delta^2} + \frac{\beta\gamma - \alpha\delta}{\gamma^2 + \delta^2}i. \text{ Δηλαδή, } \frac{\alpha + \beta i}{\gamma + \delta i} = \frac{\alpha\gamma + \beta\delta}{\gamma^2 + \delta^2} + \frac{\beta\gamma - \alpha\delta}{\gamma^2 + \delta^2}i.$$

70. Να αποδείξετε ότι $i^v = i^u$ όπου v θετικός ακέραιος και u το υπόλοιπο της ευκλείδειας διαίρεσης του v με το 4

Απόδειξη σελ 90

Για να υπολογίσουμε συγκεκριμένη δύναμη του i , γράφουμε τον εκθέτη v στη μορφή $v = 4\rho + \upsilon$, όπου ρ το πηλίκο και υ το υπόλοιπο της ευκλείδειας διαίρεσης του v με το 4, οπότε έχουμε:

$$i^v = i^{4\rho + \upsilon} = i^{4\rho} i^\upsilon = (i^4)^\rho i^\upsilon = 1^\rho i^\upsilon = i^\upsilon = \begin{cases} 1, & \text{αν } \upsilon = 0 \\ i, & \text{αν } \upsilon = 1 \\ -1, & \text{αν } \upsilon = 2 \\ -i, & \text{αν } \upsilon = 3 \end{cases}$$

71. Αν z_1, z_2 είναι μιγαδικοί αριθμοί, τότε να αποδείξετε ότι $|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|$

Απόδειξη σελ 98

Πράγματι, έχουμε: $|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2| \Leftrightarrow |z_1 \cdot z_2|^2 = |z_1|^2 \cdot |z_2|^2$

$$\Leftrightarrow (z_1 \cdot z_2)(\overline{z_1 \cdot z_2}) = z_1 \cdot \overline{z_1} \cdot z_2 \cdot \overline{z_2} \Leftrightarrow z_1 \cdot z_2 \cdot \overline{z_1} \cdot \overline{z_2} = z_1 \cdot \overline{z_1} \cdot z_2 \cdot \overline{z_2}$$

και, επειδή η τελευταία ισότητα ισχύει, θα ισχύει και η ισοδύναμη αρχική.

72. Να αποδείξετε ότι κάθε εξίσωση δεύτερου βαθμού με πραγματικούς συντελεστές έχει πάντα λύση στο σύνολο $\mathbb{C}$.

Απόδειξη σελ 92

Πράγματι, έστω η εξίσωση $az^2 + bz + \gamma = 0$, με $\alpha, \beta, \gamma \in \mathbb{R}$ και $\alpha \neq 0$.

Εργαζόμαστε όπως στην αντίστοιχη περίπτωση στο $\mathbb{R}$ και τη μετασχηματίζουμε, με τη μέθοδο συμπλήρωσης τετραγώνων, στη μορφή: $\left(z + \frac{\beta}{2\alpha}\right)^2 = \frac{\Delta}{4\alpha^2}$, όπου $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma$. Έτσι, έχουμε τις εξής περιπτώσεις:

- $\Delta > 0$ Τότε η εξίσωση έχει δύο πραγματικές λύσεις: $z_{1,2} = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha}$

- $\Delta = 0$ Τότε έχει μια διπλή πραγματική λύση: $z = \frac{-\beta}{2\alpha}$

- $\Delta < 0$ Τότε επειδή $\frac{\Delta}{4\alpha^2} = \frac{(-1)(-\Delta)}{4\alpha^2} = \frac{i^2(\sqrt{-\Delta})^2}{(2\alpha)^2} = \left(\frac{i\sqrt{-\Delta}}{2\alpha}\right)^2$, η εξίσωση γράφεται: $\left(z + \frac{\beta}{2\alpha}\right)^2 = \left(\frac{i\sqrt{-\Delta}}{2\alpha}\right)^2$.

Άρα οι λύσεις της είναι: $z_{1,2} = \frac{-\beta \pm i\sqrt{-\Delta}}{2\alpha}$, (1) οι οποίες είναι συζυγείς μιγαδικοί αριθμοί.

73. Αν $P(x)$ είναι πολυώνυμο τότε να αποδείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow x_0} P(x) = P(x_0)$

Απόδειξη σελ 167

Έστω το πολυώνυμο $P(x) = \alpha_n x^n + \alpha_{n-1} x^{n-1} + \dots + \alpha_1 x + \alpha_0$ και $x_0 \in \mathbb{R}$.

Σύμφωνα με τις ιδιότητες των ορίων έχουμε:

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow x_0} P(x) &= \lim_{x \rightarrow x_0} (\alpha_n x^n + \alpha_{n-1} x^{n-1} + \dots + \alpha_0) = \lim_{x \rightarrow x_0} (\alpha_n x^n) + \lim_{x \rightarrow x_0} (\alpha_{n-1} x^{n-1}) + \dots + \lim_{x \rightarrow x_0} \alpha_0 \\ &= \alpha_n \lim_{x \rightarrow x_0} x^n + \alpha_{n-1} \lim_{x \rightarrow x_0} x^{n-1} + \dots + \lim_{x \rightarrow x_0} \alpha_0 = \alpha_n x_0^n + \alpha_{n-1} x_0^{n-1} + \dots + \alpha_0 = P(x_0). \end{aligned}$$

74. Αν $P(x)$ και $Q(x)$ είναι πολυώνυμα τότε να αποδείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{P(x)}{Q(x)} = \frac{P(x_0)}{Q(x_0)}$, εφόσον $Q(x_0) \neq 0$

Απόδειξη σελ 167

Έστω η ρητή συνάρτηση $f(x) = \frac{P(x)}{Q(x)}$, όπου $P(x), Q(x)$ πολυώνυμα του x και $x_0 \in \mathbb{R}$ με $Q(x_0) \neq 0$. Τότε,

$$\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{P(x)}{Q(x)} = \frac{\lim_{x \rightarrow x_0} P(x)}{\lim_{x \rightarrow x_0} Q(x)} = \frac{P(x_0)}{Q(x_0)}.$$

75. Να αποδείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow 0} \left(x \eta \mu \frac{1}{x} \right) = 0$;

Απόδειξη σελ 170

για $x \neq 0$ έχουμε $\left| x \eta \mu \frac{1}{x} \right| = |x| \cdot \left| \eta \mu \frac{1}{x} \right| \leq |x|$, οπότε $-|x| \leq x \eta \mu \frac{1}{x} \leq |x|$.

Επειδή $\lim_{x \rightarrow 0} (-|x|) = \lim_{x \rightarrow 0} |x| = 0$, σύμφωνα με το κριτήριο παρεμβολής έχουμε: $\lim_{x \rightarrow 0} \left(x \eta \mu \frac{1}{x} \right) = 0$.

76. Να αποδείξετε ότι $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta \mu 3x}{x} = 3$

Απόδειξη σελ 173-174

$$\text{Είναι } \frac{\eta \mu 3x}{x} = 3 \cdot \frac{\eta \mu 3x}{3x}.$$

Έτσι, αν θέσουμε $u = 3x$, τότε $\lim_{x \rightarrow 0} u = \lim_{x \rightarrow 0} 3x = 0$, οπότε $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta \mu 3x}{x} = 3 \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\eta \mu 3x}{3x} = 3 \lim_{u \rightarrow 0} \frac{\eta \mu u}{u} = 3 \cdot 1 = 3$.

77. Έστω μια συνάρτηση f , η οποία είναι ορισμένη σε ένα κλειστό διάστημα $[\alpha, \beta]$. Αν: η f είναι συνεχής στο $[\alpha, \beta]$ και $f(\alpha) \neq f(\beta)$ δείξτε ότι, για κάθε αριθμό η μεταξύ των $f(\alpha)$ και $f(\beta)$ υπάρχει ένας, τουλάχιστον $x_0 \in (\alpha, \beta)$, ώστε $f(x_0) = \eta$

Απόδειξη σελ 194

Ας υποθέσουμε ότι $f(\alpha) < \eta < f(\beta)$. Τότε θα ισχύει $f(\alpha) < \eta < f(\beta)$. Αν θεωρήσουμε τη συνάρτηση $g(x) = f(x) - \eta$, $x \in [\alpha, \beta]$, παρατηρούμε ότι:

- η g είναι συνεχής στο $[\alpha, \beta]$ και
- $g(\alpha)g(\beta) < 0$, αφού $g(\alpha) = f(\alpha) - \eta < 0$ και $g(\beta) = f(\beta) - \eta > 0$.

Επομένως, σύμφωνα με το θ. Bolzano, υπάρχει $x_0 \in (\alpha, \beta)$ τέτοιο, ώστε $g(x_0) = f(x_0) - \eta = 0$, οπότε $f(x_0) = \eta$.

78. Να αποδείξετε ότι αν η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο σημείο x_0 , τότε είναι και συνεχής σ' αυτό.

Απόδειξη σελ 217

Για $x \neq x_0$ έχουμε $f(x) - f(x_0) = \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} \cdot (x - x_0)$,

$$\text{Οπότε } \lim_{x \rightarrow x_0} [f(x) - f(x_0)] = \lim_{x \rightarrow x_0} \left[\frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} \cdot (x - x_0) \right] = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} \cdot \lim_{x \rightarrow x_0} (x - x_0) = f'(x_0) \cdot 0 = 0,$$

αφού η f είναι παραγωγίσιμη στο x_0 . Άρα, $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = f(x_0)$, δηλαδή η f είναι συνεχής στο x_0 .

79. Έστω η σταθερή συνάρτηση $f(x) = c$, $c \in \mathbb{R}$. Δείξτε ότι η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ και ισχύει $f'(x) = 0$, δηλαδή $(c)' = 0$

Απόδειξη σελ 223

Πράγματι, αν x_0 είναι ένα σημείο του $\mathbb{R}$, τότε για $x \neq x_0$ ισχύει: $\frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} = \frac{c - c}{x - x_0} = 0$. Επομένως,

$$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} = 0, \text{ δηλαδή } (c)' = 0$$

80. Έστω η συνάρτηση $f(x) = x$. Δείξτε ότι η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ και ισχύει $f'(x) = 1$, δηλαδή $(x)' = 1$.

Απόδειξη σελ 223

Πράγματι, αν x_0 είναι ένα σημείο του $\mathbb{R}$, τότε για $x \neq x_0$ ισχύει: $\frac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0} = \frac{x-x_0}{x-x_0} = 1$. Επομένως,

$$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0} = \lim_{x \rightarrow x_0} 1 = 1, \quad \text{δηλαδή } (x)' = 1.$$

81. Έστω η συνάρτηση $f(x) = x^v$, $v \in \mathbb{N} - \{0, 1\}$. Δείξτε ότι η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ και ισχύει $f'(x) = vx^{v-1}$, δηλαδή $(x^v)' = vx^{v-1}$

Απόδειξη σελ 224

Πράγματι, αν x_0 είναι ένα σημείο του $\mathbb{R}$, τότε για $x \neq x_0$ ισχύει:

$$\frac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0} = \frac{x^v - x_0^v}{x-x_0} = \frac{(x-x_0)(x^{v-1} + x^{v-2}x_0 + \dots + x_0^{v-1})}{x-x_0} = x^{v-1} + x^{v-2}x_0 + \dots + x_0^{v-1}, \quad \text{οπότε:}$$

$$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0} = \lim_{x \rightarrow x_0} (x^{v-1} + x^{v-2}x_0 + \dots + x_0^{v-1}) = x_0^{v-1} + x_0^{v-1} + \dots + x_0^{v-1} = vx_0^{v-1}, \quad \text{δηλαδή } (x^v)' = vx^{v-1}.$$

82. Έστω $f(x) = \sqrt{x}$. Δείξτε ότι για κάθε $x \in (0, +\infty)$ ισχύει $f'(x) = \frac{1}{2\sqrt{x}}$

Απόδειξη σελ 224

Πράγματι, αν x_0 είναι ένα σημείο του $(0, +\infty)$, τότε για $x \neq x_0$ ισχύει:

$$\frac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0} = \frac{\sqrt{x} - \sqrt{x_0}}{x-x_0} = \frac{(\sqrt{x} - \sqrt{x_0})(\sqrt{x} + \sqrt{x_0})}{(x-x_0)(\sqrt{x} + \sqrt{x_0})} = \frac{x-x_0}{(x-x_0)(\sqrt{x} + \sqrt{x_0})} = \frac{1}{\sqrt{x} + \sqrt{x_0}},$$

Οπότε $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0} = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{1}{\sqrt{x} + \sqrt{x_0}} = \frac{1}{2\sqrt{x_0}}$, δηλαδή $(\sqrt{x})' = \frac{1}{2\sqrt{x}}$.

83. Αν οι συναρτήσεις f, g είναι παραγωγίσιμες στο x_0 , τότε η συνάρτηση $f+g$ είναι παραγωγίσιμη στο x_0 και ισχύει: $(f+g)'(x_0) = f'(x_0) + g'(x_0)$

Απόδειξη σελ 229

Για $x \neq x_0$, ισχύει: $\frac{(f+g)(x) - (f+g)(x_0)}{x-x_0} = \frac{f(x)+g(x) - f(x_0) - g(x_0)}{x-x_0} = \frac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0} + \frac{g(x)-g(x_0)}{x-x_0}$.

Επειδή οι συναρτήσεις f, g είναι παραγωγίσιμες στο x_0 , έχουμε:

$$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{(f+g)(x) - (f+g)(x_0)}{x-x_0} = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0} + \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{g(x)-g(x_0)}{x-x_0} = f'(x_0) + g'(x_0),$$

Δηλαδή: $(f+g)'(x_0) = f'(x_0) + g'(x_0)$.

84. Να αποδείξετε ότι για τρεις παραγωγίσιμες συναρτήσεις ισχύει ότι:

$$(f(x)g(x)h(x))' = f'(x)g(x)h(x) + f(x)g'(x)h(x) + f(x)g(x)h'(x)$$

Απόδειξη σελ 230

Έχουμε: $(f(x)g(x)h(x))' = ([f(x)g(x)]h(x))' = [f(x)g(x)]'h(x) + [f(x)g(x)]h'(x) =$

$$[f'(x)g(x) + f(x)g'(x)]h(x) + f(x)g(x)h'(x) = f'(x)g(x)h(x) + f(x)g'(x)h(x) + f(x)g(x)h'(x)$$

85. Έστω η συνάρτηση $f(x) = x^{-v}$, $v \in \mathbb{N}^*$. Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}^*$ και ισχύει $f'(x) = -vx^{-v-1}$, δηλαδή $(x^{-v})' = -vx^{-v-1}$

Απόδειξη σελ 231-232

Πράγματι, για κάθε $x \in \mathbb{R}^*$ έχουμε: $(x^{-v})' = \left(\frac{1}{x^v}\right)' = \frac{(1)'x^v - 1(x^v)'}{(x^v)^2} = \frac{-vx^{v-1}}{x^{2v}} = -vx^{-v-1}$.

Είδαμε, όμως, πιο πριν ότι $(x^v)' = vx^{v-1}$ για κάθε φυσικό $v > 1$. Επομένως, αν $k \in \mathbb{N} - \{0, 1\}$, τότε: $(x^k)' = kx^{k-1}$.

86. Έστω η συνάρτηση $f(x) = \varepsilon\phi x$. Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο

$$D_f = \mathbb{R} - \{x \mid \text{συν}x = 0\} \text{ και ισχύει } f'(x) = \frac{1}{\text{συν}^2 x}, \text{ δηλαδή } : (\varepsilon\phi x)' = \frac{1}{\text{συν}^2 x}$$

Απόδειξη σελ 232

$$(\varepsilon\phi x)' = \left(\frac{\eta\mu x}{\text{συν} x}\right)' = \frac{(\eta\mu x)' \text{συν} x - \eta\mu x (\text{συν} x)'}{\text{συν}^2 x} = \frac{\text{συν} x \text{συν} x + \eta\mu x \eta\mu x}{\text{συν}^2 x} = \frac{\text{συν}^2 x + \eta\mu^2 x}{\text{συν}^2 x} = \frac{1}{\text{συν}^2 x}.$$

87. Η συνάρτηση $f(x) = x^\alpha$, $\alpha \in \mathbb{R} - \mathbb{Z}$ είναι παραγωγίσιμη στο $(0, +\infty)$ και ισχύει $f'(x) = \alpha x^{\alpha-1}$, δηλαδή $(x^\alpha)' = \alpha x^{\alpha-1}$ (1)

Απόδειξη σελ 234

Πράγματι, αν $y = x^\alpha = e^{\alpha \ln x}$ και θέσουμε $u = \alpha \ln x$, τότε έχουμε $y = e^u$. Επομένως,

$$y' = (e^u)' = e^u \cdot u' = e^{\alpha \ln x} \cdot \alpha \cdot \frac{1}{x} = x^\alpha \cdot \frac{\alpha}{x} = \alpha x^{\alpha-1}.$$

88. Η συνάρτηση $f(x) = a^x$, $a > 0$ είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ και ισχύει $f'(x) = a^x \ln a$, δηλαδή : $(a^x)' = a^x \ln a$

Απόδειξη σελ 234

Πράγματι, αν $y = a^x = e^{x \ln a}$ και θέσουμε $u = x \ln a$, τότε έχουμε $y = e^u$. Επομένως,

$$y' = (e^u)' = e^u \cdot u' = e^{x \ln a} \cdot \ln a = a^x \ln a.$$

89. Η συνάρτηση $f(x) = \ln |x|$, $x \in \mathbb{R}^*$ είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}^*$ και ισχύει $(\ln |x|)' = \frac{1}{x}$

Απόδειξη σελ 235

Πράγματι : αν $x > 0$, τότε $(\ln |x|)' = (\ln x)' = \frac{1}{x}$, ενώ αν $x < 0$, τότε :

$\ln |x| = \ln(-x)$, οπότε, αν θέσουμε $y = \ln(-x)$ και $u = -x$, έχουμε $y = \ln u$. Επομένως,

$$y' = (\ln u)' = \frac{1}{u} \cdot u' = \frac{1}{-x} (-1) = \frac{1}{x} \quad \text{και άρα} \quad (\ln |x|)' = \frac{1}{x}.$$

90. Έστω μια συνάρτηση f ορισμένη σε ένα διάστημα Δ . Αν η f είναι συνεχής στο Δ και $f'(x) = 0$ για κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε η f είναι σταθερή σε όλο το διάστημα Δ .

Απόδειξη σελ 251

Αρκεί να αποδείξουμε ότι για οποιαδήποτε $x_1, x_2 \in \Delta$ ισχύει $f(x_1) = f(x_2)$. Πράγματι

• Αν $x_1 = x_2$, τότε προφανώς $f(x_1) = f(x_2)$.

• Αν $x_1 < x_2$, τότε στο διάστημα $[x_1, x_2]$ η f ικανοποιεί τις υποθέσεις του θεωρήματος μέσης τιμής. Επομένως, υπάρχει $\xi \in (x_1, x_2)$ τέτοιο, ώστε $f'(\xi) = \frac{f(x_2) - f(x_1)}{x_2 - x_1}$ (1) Επειδή το ξ είναι εσωτερικό σημείο του

Δ , ισχύει $f'(\xi) = 0$, οπότε, λόγω της (1), είναι $f(x_1) = f(x_2)$. Αν $x_2 < x_1$, τότε ομοίως αποδεικνύεται ότι $f(x_1) = f(x_2)$. Σε όλες, λοιπόν, τις περιπτώσεις είναι $f(x_1) = f(x_2)$.

91. Έστω δυο συναρτήσεις f, g ορισμένες σε ένα διάστημα Δ . Αν οι f, g είναι συνεχείς στο Δ και $f'(x) = g'(x)$ για κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε υπάρχει σταθερά c τέτοια, ώστε για κάθε $x \in \Delta$ να ισχύει: $f(x) = g(x) + c$

Απόδειξη σελ 251

Η συνάρτηση $f - g$ είναι συνεχής στο Δ και για κάθε εσωτερικό σημείο $x \in \Delta$ ισχύει $(f - g)'(x) = f'(x) - g'(x) = 0$.

Επομένως, σύμφωνα με το προηγούμενο θεώρημα, η συνάρτηση $f - g$ είναι σταθερή στο Δ . Άρα, υπάρχει σταθερά C τέτοια, ώστε για κάθε $x \in \Delta$ να ισχύει $f(x) - g(x) = c$, οπότε $f(x) = g(x) + c$.

**92. Έστω μια συνάρτηση f , η οποία είναι συνεχής σε ένα διάστημα Δ .
Αν $f'(x) > 0$ σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε η f είναι γν. αύξουσα σε όλο το Δ .
Αν $f'(x) < 0$ σε κάθε εσωτερικό σημείο x του Δ , τότε η f είναι γν. φθίνουσα σε όλο το Δ .**

Απόδειξη σελ 253

• Αποδεικνύουμε το θεώρημα στην περίπτωση που είναι $f'(x) > 0$.

Έστω $x_1, x_2 \in \Delta$ με $x_1 < x_2$. Θα δείξουμε ότι $f(x_1) < f(x_2)$. Πράγματι, στο διάστημα $[x_1, x_2]$ η f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του Θ.Μ.Τ. Επομένως, υπάρχει $\xi \in (x_1, x_2)$ τέτοιο, ώστε $f'(\xi) = \frac{f(x_2) - f(x_1)}{x_2 - x_1}$, οπότε έχουμε

$$f(x_2) - f(x_1) = f'(\xi)(x_2 - x_1)$$

Επειδή $f'(\xi) > 0$ και $x_2 - x_1 > 0$, έχουμε $f(x_2) - f(x_1) > 0$, οπότε $f(x_1) < f(x_2)$.

• Στην περίπτωση που είναι $f'(x) < 0$ εργαζόμαστε αναλόγως.

93. Έστω μια συνάρτηση f ορισμένη σ' ένα διάστημα Δ και x_0 εσωτερικό σημείο του Δ . Αν η f παρουσιάζει τοπικό ακρότατο στο x_0 και είναι παραγωγίσιμη σ' αυτό, τότε: $f'(x_0) = 0$

Απόδειξη σελ 260-261

Ας υποθέσουμε ότι η f παρουσιάζει στο x_0 τοπικό μέγιστο. Επειδή το x_0 είναι εσωτερικό σημείο του Δ και η f παρουσιάζει σ' αυτό τοπικό μέγιστο, υπάρχει $\delta > 0$ τέτοιο, ώστε $(x_0 - \delta, x_0 + \delta) \subseteq \Delta$ και $f(x) \leq f(x_0)$, για κάθε $x \in (x_0 - \delta, x_0 + \delta)$. (1)

Επειδή, επιπλέον, η f είναι παραγωγίσιμη στο x_0 , ισχύει $f'(x_0) = \lim_{x \rightarrow x_0^-} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} = \lim_{x \rightarrow x_0^+} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$. Επομένως,

— αν $x \in (x_0 - \delta, x_0)$, τότε, λόγω της (1), θα είναι $\frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} \geq 0$, οπότε θα έχουμε $f'(x_0) = \lim_{x \rightarrow x_0^-} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} \geq 0$ (2)

— αν $x \in (x_0, x_0 + \delta)$, τότε, λόγω της (1), θα είναι $\frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} \leq 0$, οπότε θα έχουμε

$f'(x_0) = \lim_{x \rightarrow x_0^+} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} \leq 0$. (3) Έτσι, από τις (2) και (3) έχουμε $f'(x_0) = 0$.

Η απόδειξη για τοπικό ελάχιστο είναι ανάλογη.

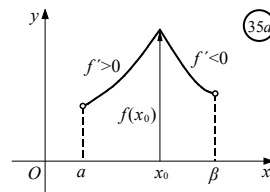
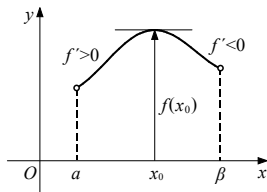
94. Έστω μια συνάρτηση f παραγωγίσιμη σ' ένα διάστημα (α, β) , με εξαίρεση ίσως ένα σημείο του x_0 , στο οποίο όμως η f είναι συνεχής.

Αν $f'(x) > 0$ στο (α, x_0) και $f'(x) < 0$ στο (x_0, β) , τότε το $f(x_0)$ είναι τοπικό μέγιστο της f .

Απόδειξη σελ 262 - 263

Επειδή $f'(x) > 0$ για κάθε $x \in (\alpha, x_0)$ και η f είναι συνεχής στο x_0 , η f είναι γνησίως αύξουσα στο $(\alpha, x_0]$. Έτσι έχουμε $f(x) \leq f(x_0)$, για κάθε $x \in (\alpha, x_0]$. (1)

Επειδή $f'(x) < 0$ για κάθε $x \in (x_0, \beta)$ και η f είναι συνεχής στο x_0 , η f είναι γνησίως φθίνουσα στο $[x_0, \beta)$. Έτσι έχουμε: $f(x) \leq f(x_0)$, για κάθε $x \in [x_0, \beta)$. (2)

Επομένως, λόγω των (1) και (2), ισχύει: $f(x) \leq f(x_0)$, για κάθε $x \in (\alpha, \beta)$, που σημαίνει ότι το $f(x_0)$ είναι μέγιστο της f στο (α, β) και άρα τοπικό μέγιστο αυτής.

95. Έστω μια συνάρτηση f παραγωγίσιμη σ' ένα διάστημα (α, β) , με εξαίρεση ίσως ένα σημείο του x_0 , στο οποίο όμως η f είναι συνεχής.

Αν $f'(x) < 0$ στο (α, x_0) και $f'(x) > 0$ στο (x_0, β) , τότε το $f(x_0)$ είναι τοπικό ελάχιστο της f .

Απόδειξη σελ 262 - 263

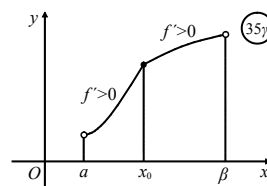
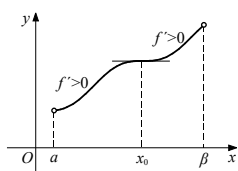
Εργαζόμαστε αναλόγως (με το προηγούμενο ερώτημα 94)

96. Έστω μια συνάρτηση f παραγωγίσιμη σ' ένα διάστημα (α, β) , με εξαίρεση ίσως ένα σημείο του x_0 , στο οποίο όμως η f είναι συνεχής.

Αν η $f'(x)$ διατηρεί πρόσημο στο $(\alpha, x_0) \cup (x_0, \beta)$, τότε το $f(x_0)$ δεν είναι τοπικό ακρότατο και η f είναι γνησίως μονότονη στο (α, β)

Απόδειξη σελ 262 - 263

Έστω ότι $f'(x) > 0$, για κάθε $x \in (\alpha, x_0) \cup (x_0, \beta)$.

Επειδή η f είναι συνεχής στο x_0 θα είναι γνησίως αύξουσα σε κάθε ένα από τα διαστήματα $(a, x_0]$ και $[x_0, \beta)$. Επομένως, για $x_1 < x_0 < x_2$ ισχύει $f(x_1) < f(x_0) < f(x_2)$. Άρα το $f(x_0)$ δεν είναι τοπικό ακρότατο της f . Θα δείξουμε, τώρα, ότι η f είναι γνησίως αύξουσα στο (a, β) . Πράγματι, έστω $x_1, x_2 \in (a, \beta)$ με $x_1 < x_2$.

— Αν $x_1, x_2 \in (a, x_0]$, επειδή η f είναι γνησίως αύξουσα στο $(a, x_0]$, θα ισχύει $f(x_1) < f(x_2)$.

— Αν $x_1, x_2 \in [x_0, \beta)$, επειδή η f είναι γνησίως αύξουσα στο $[x_0, \beta)$, θα ισχύει $f(x_1) < f(x_2)$.

— Τέλος, αν $x_1 < x_0 < x_2$, τότε όπως είδαμε $f(x_1) < f(x_0) < f(x_2)$.

Επομένως, σε όλες τις περιπτώσεις ισχύει $f(x_1) < f(x_2)$, οπότε η f είναι γνησίως αύξουσα στο (a, β) .

Ομοίως, αν $f'(x) < 0$ για κάθε $x \in (a, x_0) \cup (x_0, \beta)$. ■

97. Έστω f μια συνάρτηση ορισμένη σε ένα διάστημα Δ . Αν F είναι μια παράγουσα της f στο Δ , τότε:

A) όλες οι συναρτήσεις της μορφής $G(x) = F(x) + c$, $c \in \mathbf{R}$, είναι παράγουσες της f στο Δ και

B) κάθε άλλη παράγουσα G της f στο Δ παίρνει τη μορφή $G(x) = F(x) + c$, $c \in \mathbf{R}$.

Απόδειξη σελ 304

A) κάθε συνάρτηση της μορφής $G(x) = F(x) + c$, όπου $c \in \mathbf{R}$, είναι μια παράγουσα της f στο Δ , αφού $G'(x) = (F(x) + c)' = F'(x) = f(x)$, για κάθε $x \in \Delta$.

B) Έστω G είναι μια άλλη παράγουσα της f στο Δ . Τότε για κάθε $x \in \Delta$ ισχύουν $F'(x) = f(x)$ και $G'(x) = f(x)$, οπότε $G'(x) = F'(x)$, για κάθε $x \in \Delta$.

Άρα, σύμφωνα με το πόρισμα της § 2.6, υπάρχει σταθερά c τέτοια, ώστε $G(x) = F(x) + c$, για κάθε $x \in \Delta$.

98. Αν f είναι μια συνεχής συνάρτηση σε ένα διάστημα Δ και a είναι ένα σημείο του Δ , τότε η συνάρτηση $F(x) = \int_a^x f(t)dt$, $x \in \Delta$, είναι μια παράγουσα της f στο Δ . Δηλαδή ισχύει: $\left(\int_a^x f(t)dt\right)' = f(x)$, για κάθε $x \in \Delta$.

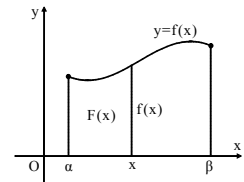
σελ 334

Εποπτικά το συμπέρασμα του παραπάνω θεωρήματος προκύπτει ως εξής:

$$F(x+h) - F(x) = \int_x^{x+h} f(t)dt = \text{Εμβαδόν του χωρίου } \Omega.$$

$$\approx f(x) \cdot h, \text{ για μικρά } h > 0. \text{ Άρα, για μικρά } h > 0 \text{ είναι}$$

$$\frac{F(x+h) - F(x)}{h} \approx f(x), \text{ οπότε } F'(x) = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{F(x+h) - F(x)}{h} = f(x)$$

99. Έστω f μια συνεχής συνάρτηση σ' ένα διάστημα $[a, \beta]$. Αν G είναι μια παράγουσα της f στο $[a, \beta]$, τότε $\int_a^\beta f(t)dt = G(\beta) - G(a)$

Απόδειξη σελ 334-335

Σύμφωνα με το προηγούμενο θεώρημα, η συνάρτηση $F(x) = \int_a^x f(t)dt$ είναι μια παράγουσα της f στο $[a, \beta]$.

Επειδή και η G είναι μια παράγουσα της f στο $[a, \beta]$, θα υπάρχει $c \in \mathbf{R}$ τέτοιο, ώστε : $G(x) = F(x) + c$ (1)

Από την (1), για $x = a$, έχουμε $G(a) = F(a) + c = \int_a^a f(t)dt + c = c$, οπότε $c = G(a)$.

Επομένως, $G(x) = F(x) + G(a)$,

οπότε, για $x = \beta$, έχουμε $G(\beta) = F(\beta) + G(a) = \int_a^\beta f(t)dt + G(a)$

και άρα $\int_a^\beta f(t)dt = G(\beta) - G(a)$